

Zabytki Trzcieńska

Autor: czesmen

Miasteczko to leży w południowej części województwa zachodniopomorskiego, występują w nim głównie monumentalne zabytki architektury średniowiecznej, gdzie zachowały się prawie w całości obwarowania obronne w śród których stoją zabytkowe domy, a dzisiejszy wygląd ulic niewiele różni się od krajobrazu miasta sprzed stu i więcej lat. Trzcieńsko zostało założone wkrótce po opanowaniu przez Brandenburgię terenów pogranicza pomorsko-wielkopolskiego (druga połowa XIII w.), noszących odtąd nazwę Nowej Marchii. Dla utrwalenia swych zdobyczy terytorialnych margrabiowie sprowadzili z Niemiec licznych osadników, którzy zakładali wsie i budowali warowne miasta. Jednym z takich ośrodków, powstałym zapewne w miejscu osady słowiańskiej, było Trzcieńsko. Data lokacji nie jest wprawdzie znana, wiadomo jednak, że w 1281 r. Było to już miasto na prawie magdeburskim i miejsce targowe. Trzcieńsko można bez przesady nazwać rezerwatem zabytkowego krajobrazu, typowego dla małych miast południowego pobrzeża Bałtyku. Zabytkowy jest sam plan miasta, w którym widoczne są nawarstwienia różnych epok: od reliktu słowiańskiej owalnicy (ulice: 9 Maja i Sojuszników), przez dość regularną siatkę ulic z okresu lokacji w obrębie murów, po rozwijające się w czasach nowożytnych niewielkie przedmieścia.

Najznacniejsze budowle Trzcieńska pochodzą z okresu średniowiecza. Mury obronne z układanego warstwami kamienia polnego, których wieniec otacza całe miasto, wzniesiono w XIV w., w miejscu wcześniejszych obwarowań drewniano ziemnych, niezbędnych od początku istnienia miasta wobec niewielkiej odległości od granicy z Pomorzem (ok. 1km). W ciągu murów zachowało się 25 baszt łupinowych otwartych, pięć półkolistych i 20 prostokątnych, dwie baszty pełne, Prochowa i Bociania oraz dwie bramy: Myśluborska i Chojeńska. Dolne części bram zbudowano z kamienia (Myśluborską z granitowych ciosów, Chojeńską z polnych otoczków), być może już na przełomie XIII i XIV w. Wyższe piętra ze skromną dekoracją i blendami nadbudowano z cegły w XV w. W Północnym odcinku obwarowań istniała dawniej trzecia brama zwana Strzeszowską, bardzo podobna do poprzednich, której ruiny rozebrano w połowie XIX w. Czwartą bramą była brama Wodna która znajdowała się od strony jeziora, kształtem swym przypominała prostokątną basztę łupinową, lico jej posiadało otwór bramny a szczyt zwieńczony był spadzistym dachem. Wewnątrz obwarowań na głównym Rynku stoi ratusz, wzniesiony prawdopodobnie w XIV w., obecną formę uzyskał w wyniku przebudowy w XVI w. Szczyty budynku pokryto wtedy gęstą siecią dekoracji maswerkowej którą w całości możemy podziwiać do dziś. Wewnątrz ratusza zachowało się kilka zabytkowych pomieszczeń; najciekawsze z nich to dawna izba sądowa, z pięknym sklepieniem sieciowym, na którym niedawno odkryto i zakonserwowano renesansową polichromię z ornamentem roślinnym. Nie opodal ratusza znajduje się kościół parafialny wzniesiony już w drugiej połowie XIII w. z granitowych ciosów, ówczesnie był skromną budowlą halową z wieżą od strony zachodniej. Około połowy XIV w. wewnątrz podzielono na trzy nawy, wbudowując ceglane filary i sklepienia krzyżowo-żebrowe, oraz dostawiono do nawy kruchtę od południa i zakrynię od północy. W XV w. Podwyższono wieżę o ceglane piętro z otoczonym blankami tarasem obserwacyjnym i wysoki stożek, wykonany z cegły na drewnianym szkielecie. W XIX w. Dokonano gruntownej restauracji kościoła, której ślady widoczne są zwłaszcza w zwieńczeniu wieży. Z tego okresu pochodzi również wyposażenie wnętrza świątyni. Większość zabytków Trzcieńska jest jednak znacznie młodsza niż wymienione powyżej budowle monumentalne. Zabudowa mieszkalna - podstawowa tkanka organizmu miejskiego - pochodzi z XIX i początku XX w., średniowieczna o nietrwałej konstrukcji ryglowej szybko niszczała lub płonęła, po czym odbudowywano ją w podobnej formie. W ten sposób zabudowa Trzcieńska zachowała dawną skalę i podział na parcele oraz autentyczny klimat minionej przeszłości. W wielu fasadach domów zachowała się ozdobna stolarka drzwiowa niekiedy z kutymi kratami. Wymienione zabytki można podziwiać spacerując po uliczkach miasteczka jak również poza jego murami obronnymi idąc plantami które powstały w miejscu dawnych fos. Miasto coraz częściej przyciąga w swoje mury i okolice turystów i wczasowiczów kusząc swym nieskażonym przez przemysł otoczeniem, bogactwem okolicznych lasów, licznymi jeziorami oraz opisanymi powyżej zabytkami. W mieście i okolicznych ośrodkach czynne są punkty gastronomiczne i dostępna jest baza noclegowa. W samym mieście, na zwolenników wypoczynku nad wodą czeka, położone przy dobrze utrzymanym parku jezioro miejskie. Znają je i cenią amatorzy wędkarstwa i żeglarstwa, jest budowana niewielka przystań łodziowa. Opodal rozpościera się największe w gminie Jezioro Strzeszowskie, nad którym usytuowany jest ośrodek wypoczynkowy, dysponujący kąpieliskiem, domkami kempingowymi i polem namiotowym. Miasto Trzcieńsko-Zdrój i jego rejon to znakomity punkt do spędzania urlopu w zdrowym ekologicznie środowisku, planuje się tu uruchomienie uzdrowiska które istniało na cyplu jeziora Miejskiego do 1948 roku i któremu miasto zawdzięcza drugi człon swojej nazwy „Zdrój”. opracowano na podstawie: „Trzcieńsko”-M.Ober